

засвоєння знань, вироблення умінь та навичок застосування їх у практичній діяльності).

– Принцип систематичності і послідовності навчання (формування знань, умінь і навичок учнів у логічній послідовності, дотримання логічних зв'язків між формами і методами навчання, контролю навчально-пізнавальної діяльності учнів та її результативності, здійснення систематичного і послідовного контролю навчальних досягнень учнів).

– Принцип міцності (чітке усвідомлення нових понять, дій, виконання різних вправ та завдань, що сприяють запам'ятовуванню навчального матеріалу, його систематизації, застосовувати різні методи та засоби контролю навчальних досягнень).

Отже, дидактичні принципи організації навчального процесу майбутніх вчителів початкової школи до викладання молодшим школярам слугують основою вивчення всіх дисциплін, значною мірою визначають їх зміст, форми організації, процес і методи навчання. Вони діють на всіх етапах навчання, тому потребують постійного вивчення, дослідження і вдосконалення.

Список використаної літератури

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / О. Вишневський. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К. : Знання, 2008. – 566 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний енциклопедичний словник. / С. Гончаренко. – Вид. 2-е, доп. і випр. – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.
3. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів (Рукопис). / І.В. Зайченко – Чернігів, 2002. – 528 с.
4. Педагогічний словник / За реакцією дійсного члена АПН України Ярмаченка М.Д. - К.: Педагогічна думка, 2001. – 516с.

ПОПОВИЧ Н. Ф.,
ГРИГА О. М.,

Мукачівський державний університет, Україна

ЧИСТОТА ЯК МОВЛЕННЄВА ЯКІСТЬ КУЛЬТУРИ УСНОГО ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Нові пріоритети і цінності розвитку українського суспільства в контексті сучасності, інтеграція України у світовий та європейський освітній простір зумовлюють зростання національної самосвідомості, підвищення вимог до культури стосунків між людьми, пробудження громадського інтересу до нормативних статусів культури мовлення та культури спілкування. Чистота мовлення є показником її виразності та краси, бо тільки чіткий, різноманітний текст справить враження вишуканої мови і викличе почуття естетичного задоволення.

Оскільки чистота мовлення завжди була його красою й ознакою культури кожної людини, то ніколи не втрачала своєї актуальності. Вона посідає важливе місце і в усному фаховому мовленні вчителя початкових класів. Вивченню якостей мовлення вчителів присвячено ряд публікацій [1; 2; 3; 4].

Студіювання чистоти мовлення здійснювалося як класиками наукової думки, так і сучасними науковцями. Опубліковано чимало наукових праць у галузі мовознавства, риторики, історії, культурології, філософії, педагогіки стосовно чистоти мовлення. Актуальні наукові розвідки опублікували такі дослідники, як Т. О. Грибіниченко, Т. Б. Гриценко, Л. І. Мацько, О. М. Мацько, О. Б. Олійник, С. І. Дорошенко, М. С. Вашуленко, Т. К. Донченко, Л. В. Скуратівський, М. Г. Стельмахович та ін.

Висока мовна культура є невід'ємною ознакою освіченої, всебічно розвиненої людини. Для педагога важливими є вміння активно використовувати як знаряддя спілкування сучасну літературну мову з усіма її багатствами виражальних засобів та властивими їй нормами та якість. «Досконале володіння українською літературною мовою є необхідним компонентом професіограми вчителя початкової ланки освіти. Адже найповніше професійні обдарування педагога виявляються саме за допомогою мовлення.

Культура мовлення – це дотримання норм літературної мови у вимові, вживанні слів та їх форм, у будові речень, а також у вмінні користуватися мовними засобами у певних ситуаціях спілкування» [4, с. 121].

Мовна норма – це сукупність мовних засобів, що відповідають системі мови й сприймаються її носіями як зразок суспільного спілкування у певний період розвитку мови і суспільства [5, с. 438].

Як відомо, чистота професійного мовлення виявляється у трьох основних аспектах: в орфоєпії – правильна літературна вимова, відсутність інтерферентних явищ; у слововживанні – відсутність позалітературних елементів; в інтонаційному аспекті – відповідність інтонації змісту та експресії висловлення.

Орфоєпія – система загальноприйнятих правил, що визначають правильну літературну вимову. Під час мовлення необхідно дотримуватися усіх орфоєпічних норм. «Адже для впливу на слухачів потрібна правильна вимова слів. Мовцеві необхідно чітко вимовляти звуки, слова. Це забезпечить легкість і швидкість розуміння сказаного» [3, с. 229].

Чистота мовлення тісно пов'язана з правильністю, адже критерій повної відповідності нормам літературної мови властивий як правильності, так і чистоті.

Іншомовні слова засмічують мову, якщо вживаються надмірно й недоречно. Особливої шкоди завдає так зване суржикове мовлення, в якому змішуються українські й російські слова. Засмічують мову й слова-паразити. Це вставні слова, які нічого не виражають у тексті.

Необхідними умовами досягнення культури усного фахового мовлення є вміння оформляти і виражати думки адекватно до предметів і явищ, постійно здійснювати самоконтроль за власним мовленням, працювати над подоланням суржику, розвивати нормативне мовлення тощо.

Слово вчителя – основне знаряддя його впливу на формування особистостей учнів. Саме від того, наскільки успішно воно використовується, залежить характер і ступінь його впливу.

Отже, основою успішної професійної діяльності вчителя початкових класів є його культура мовлення, що ґрунтується на загальній культурі особистості,

моральних поглядах, переконаннях. Важливими є уміння правильно використовувати літературну мову в професійній діяльності. Чистота мовлення – це його краса й ознака культури кожної людини. Рівень культури професійного мовлення можна підвищити за умови систематичного самовдосконалення. Потрібно постійно оновлювати власні знання, вдосконалювати мовлення, підвищувати його культуру. Як правило, гарне мовлення свідчить про високий рівень культури мовця і робить спілкування більш ефективним.

Список використаних джерел

1. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення / С. І. Дорошенко. – 2-е вид., перероб. і доп. – Харків: «ОВС», 2002. – 144 с.
2. Курило О. Й. Становлення професійної діяльності вчителя: мовно-риторичний аспект / О. Й. Курило, Л. С. Прокопович, Н. Ф. Попович // Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука». – Мукачево-Ченстохова : РВВ МДУ; Академія ім. Я. Длугоша, 2019. – Випуск 1 (26). – С. 125-128.
3. Попович Н. Ф. Майстерність сценічного мовлення / Н. Ф. Попович // Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (20-21 квітня 2017 р.). – Мукачево: РВВ МДУ, 2017. – С. 226-229.
4. Попович Н. Ф. Формування мовленнєвої культури майбутніх учителів початкових класів / Н. Ф. Попович // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (17-18 травня 2017 р.). – Мукачево: РВВ МДУ, 2017. – С. 121-123.
5. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. – К., 2007. – 856 с.

ПОПОВИЧ О.-М. В.,
ГОРВАТ М. В.,
Мукачівський державний університет, Україна

ЕСТЕТИЧНІ ПОЧУТТЯ ЯК ЕСТЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКА КАТЕГОРІЯ

Одним із важливих завдань сучасної початкової школи є значне поліпшення художньої освіти й естетичного виховання учнів. Як ніколи сьогодні необхідно розвивати в дітей почуття прекрасного, формувати високі естетичні смаки, уміння розуміти і цінувати твори мистецтва; краще використовувати для цієї мети можливості кожного навчального предмета, особливо літератури, музики, образотворчого мистецтва, естетики, які мають велику пізнавальну і виховну силу.

Філософські погляди на почуття, зокрема естетичні, викликають особливий інтерес у контексті даного науково-педагогічного дослідження, оскільки дозволяють визначити його понятійний апарат та методологічні основи.

Досліджуючи еволюцію поняття «почуття» в історії філософської думки, було виявлено відмінності в способах розв'язання питання співвідношення почуттів і розуму людини. Значна кількість філософських концептів переконують в єдності чуттєвого пізнання та мислительних процесів особистості. Так, античні філософи

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>